

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 153/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, zastúpenej Mgr. Monikou Dunčákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 12Ek/131/2023 z 21. novembra 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 12Ek/131/2023 z 21. novembra 2023 a jemu predchádzajúcim postupom. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že oprávnení ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „oprávnení“) sa návrhom na vykonanie exekúcie doručeným okresnému súdu 12. januára 2023 domáhali od sťažovateľky ako povinnej vymoženía pohľadávky vo výške 1 561,34 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu – uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 15C/18/2021 z 2. novembra 2022, ktorý nadobudol vykonateľnosť 10. decembra 2022. Okresný súd vydal 6. marca 2023 poverenie na vykonanie exekúcie súdnej exekútorke JUDr. Marianne Vargovej, ktorá exekúciu vedie pod sp. zn. 190EX 174/23.

3. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 6. apríla 2023 návrh na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 Exekučného poriadku, ktorý odôvodnila tým, že splnomocnenie na zastupovanie v konaní udelené oprávnenými ich právnej zástupkyňi malo byť falzifikátom, keďže oprávnení podľa jej názoru dané splnomocnenie nepodpísali. Okresný súd uznesením sp. zn. 12Ek/131/2023 z 9. augusta 2023 (ďalej len „uznesenie o zamietnutí návrhu“) návrh na zastavenie exekúcie zamietol. Zároveň priznal oprávneným v 1. až 5. rade nárok na náhradu trov konania o návrhu na zastavenie exekúcie vo výške 57,84 eur. Sťažovateľka podala proti uzneseniu o zamietnutí návrhu sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tom, že okresný súd doručil sťažovateľke 6. decembra 2023 napadnuté uznesenie súbežne s vyjadrením právnej zástupkyne oprávnených z 22. septembra 2023 k sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Sťažovateľka s takým postupom okresného súdu nesúhlasí a je toho názoru, že okresný súd jej odňal možnosť konať pred súdom, čím porušil § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, keďže jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedeným postupom bola sťažovateľke odňatá možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu oprávnených, ktorým by reálne mohla ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci samej.

5. Sťažovateľka poukázala na princíp rovnosti zbraní vyplývajúci z čl. 6 ods. 1 dohovoru a konštatovala, že z hľadiska tohto princípu, ako aj princípu kontradiktórnosti konania sa javí ako neudržateľné, aby sťažovateľka ako povinná v exekúcii nemala možnosť zaujať stanovisko k názorom právnej zástupkyne oprávnených. Uvedený postup má za následok porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Rovnako treba za porušenie daného práva považovať aj skutočnosť, že okresný súd sa v napadnutom uznesení riadne nezaoberal sťažnostnými námietkami sťažovateľky, ktoré uviedla v sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie.

6. Vykonanie exekúcie proti sťažovateľke môže spôsobiť nezvratnú stratu jej vlastníckeho práva, pretože exekučné predpisy neprípúšťajú navrátenie do pôvodného stavu. Sťažovateľka je naďalej presvedčená, že existujú dôvody na zastavenie exekúcie, pričom v podstatnom uviedla, že nesúhlasí s postupom okresného súdu, ktorý odmietol vykonať ňou navrhované dôkazy (znalecké dokazovanie). Okresný súd je podľa sťažovateľky povinný skúmať, či sú splnené podmienky konania a či je účastník konania riadne zastúpený. Účastníci konania nedoručili súdu žiadne vyjadrenie, ktorým by potvrdili pravosť podpisov na splnomocnení z 11. januára 2023, a súd odmietol vykonať dôkazy preukazujúce, že ide o falzifikát. Aj z uvedeného dôvodu sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a zjavne neodôvodnené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. V súvislosti s tvrdeným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka namieta, že okresný súd jej súbežne s napadnutým uznesením doručil aj vyjadrenie právnej zástupkyne oprávnených, ku ktorému sa predtým nemala možnosť vyjadriť. Tým došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, ktoré sú súčasťou práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka taktiež naďalej trvá na tom, že v návrhu na zastavenie exekúcie a sťažnosti proti uzneseniu o jeho zamietnutí uviedla relevantné dôvody na zastavenie exekúcie. Následkom zamietnutia jej návrhu, ako aj jej sťažnosti, má byť ústavná neudržateľnosť napadnutého uznesenia, ktoré sťažovateľka považuje za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

9. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojich právomocí nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

10. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnuté uznesenie okresného súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľka proti nemu uplatňuje. Ústavný súd teda skúmal, či okresný súd nezasiahol do obsahu označených práv tým, že sťažovateľke nedoručil na vyjadrenie stanovisko právnej zástupkyne oprávnených skôr, ako rozhodol o jej sťažnosti. Úlohou ústavného súdu bolo rovnako zistiť, či je napadnuté uznesenie okresného súdu riadne odôvodnené a či sa okresný súd ústavne konformne vysporiadal s relevantnými námietkami uvedenými v sťažnosti.

11. V súvislosti s nedoručením vyjadrenia právnej zástupkyne oprávnených ústavný súd uvádza, že princíp kontradiktórnosti konania v kontexte exekučného konania nemožno chápať ako princíp absolútny. O tom svedčí aj charakter exekučného konania, ktoré nemožno *a priori* chápať ako konanie sporové. Exekučné konanie je osobitným druhom civilného konania, v ktorom všeobecný súd už nerozhoduje o sporných nárokoch účastníkov, ale v rámci svojich rozhodovacích právomocí len posudzuje splnenie podmienok na nútený výkon exekučného titulu, ktorým bolo v danom prípade právoplatné súdne rozhodnutie o povinnosti uloženej sťažovateľke, ktoré bolo vydané v sporovom konaní plne sa spravujúcim zásadou kontradiktórnosti a rovnosti zbraní

účastníkov. Zásada kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní sú v exekučnom konaní značne oslabené, a to osobitne ak exekučný súd nevykonáva žiadne dôkazy a nezisťuje žiadne nové skutočnosti (m. m. I. ÚS 284/2016).

12. Okresný súd preto nekonal svojvoľne ani nezákonne, ale vychádzal z charakteru exekučného konania a s prihliadnutím na relevantnú právnu úpravu obsiahnutú v Exekučnom poriadku (§200 a §61k ods. 5 Exekučného poriadku). Ústavný súd nemôže opomenúť ani obsah samotného vyjadrenia, ktoré bolo sťažovateľke doručené až s napadnutým uznesením (uvedené vyjadrenie tvorilo jednu z príloh k ústavnej sťažnosti, pozn.). Právna zástupkyňa oprávnených v ňom neuviedla žiadne nové skutočnosti, resp. zásadné argumenty, ale len odkázala na argumentáciu z minulosti, ktorou sťažovateľka už disponovala. Z obsahu napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj uznesenia súdneho úradníka vyplýva, že okresný súd pri svojom rozhodovaní z uvedeného vyjadrenia nevychádzal.

13. Na podklade uvedeného, berúc do úvahy charakter exekučného konania, ako aj zákonnú právnu úpravu obsiahnutú v príslušných ustanoveniach Exekučného poriadku, dospel ústavný súd k záveru, že postup okresného súdu možno považovať za ústavne akceptovateľný. Argumentácia sťažovateľky o porušení princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní je preto nedôvodná.

14. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľky, že sa okresný súd nevysporiadal so všetkými jej námietkami, ústavný súd zdôrazňuje, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

15. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia. Tento záväzok súdu však nemožno chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

16. Nosným argumentom, ktorým sťažovateľka odôvodnila návrh na zastavenie exekúcie a ktorým rovnako argumentovala aj v sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu a napokon aj v ústavnej sťažnosti, bolo spochybňovanie platnosti splnomocnenia právnej zástupkyne oprávnených, keďže sťažovateľka mala pochybnosti o pravosti podpisov oprávnených na ňom uvedených. Okresný súd

v napadnutom uznesení uviedol, že nemá pochybnosti o predložennom splnomocnení. Právna zástupkyňa zastupovala oprávnených v základnom konaní, a preto je prirodzené, že ich zastupuje aj vo vykonávacom konaní, a to najmä za stavu, že vymáhaná pohľadávka predstavuje náhradu trov zo základného konania, ktoré majú byť pripísané na jej účet. Okresný súd, poukazujúc na fakty zo základného konania, konštatoval, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno. Na preukázanie skutočnosti, že právna zástupkyňa oprávnených nezastupuje, by stačilo čestné prehlásenie niektorého z nich, ktoré predložené nebolo. Subjektívne úvahy sťažovateľky nevyvolali pochybnosti okresného súdu, preto nevyhovel návrhu na vykonanie dokazovania. Sťažovateľke však nič nebránilo v tom, aby si zabezpečila súkromný znalecký posudok. V rámci uvedeného sa námietka sťažovateľky javila okresnému súdu ako účelová s cieľom oddialiť plnenie vymáhanej povinnosti (bod 13 napadnutého uznesenia). Ústavný súd považuje túto argumentáciu okresného súdu za logickú a konzistentnú, zároveň konštatuje, že okresný súd sa s predmetnou sťažnostnou námietkou dostatočne vysporiadal.

17. Ústavnému súdu po preskúmaní postupu okresného súdu, ako aj celkového obsahu napadnutého uznesenia v kontexte námietok uplatnených v ústavnej sťažnosti nezostalo iné, než konštatovať, že okresný súd napadnuté uznesenie riadne zdôvodnil, rešpektoval právnu normu, preto sa nemohol dopustiť ústavou zakázanej svojvôle, a tým aj porušenia ústavou zaručených práv, ktoré sťažovateľka označila v ústavnej sťažnosti. Postup okresného súdu rovnako nemožno považovať za arbitrárny alebo nezákonný.

18. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v danej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

19. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, no zo sťažnostnej argumentácie ani z obsahu napadnutého uznesenia nie je ústavnému súdu zrejmé, akým spôsobom k porušeniu daného základného práva malo dôjsť. Medzi obsahom uvedeného základného práva a sťažnostnou argumentáciou totiž absentuje akákoľvek príčinná súvislosť.

20. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

21. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd uzatvára, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol aj v uvedenej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Libor Duľa
predseda senátu